

Druhá pochodeň – po Husovi Jeroným

Název emise: Osobnosti – Jeroným Pražský

Den vydání: 20. 1. 2016

Platnost: ode dne vydání ve styku tuzemském i mezinárodním až do odvolání

Hodnota: 17 Kč; kat. č. 874

Rozměr známkového obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Renáta Fučíková

Tisk: Poštovní tiskárna cenin, Praha

Druh tisku: plnobarevný OF

Tisková forma: 4x 50

Náklad: 500.000

FDC: OTP

Rytec: Bohumil Šnejder

Tisk: PTC Praha; **Náklad:** 3.500 ks

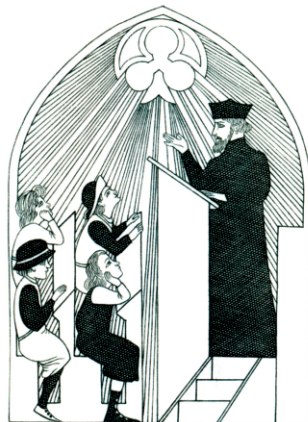
Jaký to musel být neobyčejný člověk! Vzdělanec v době, kdy většina lidí byla negramotných, cestovatel v časech, kdy jet přes nejbližší les bylo nebezpečné dobrodružství, jazykově nadaný diplomat, schopný se domluvit na cestách v mnoha zemích tehdejšího světa. Jeroným Pražský. Narodil se kolem roku 1379, kdy nově založená Univerzita Karlova za sebou měla teprve tři desetiletí existence. Jako syn zámožné pražské rodiny na ní později studoval a poznal tady o něco staršího Husa, s nímž ho pak spojil společný tragický osud. Jako bakalář pokračoval ve studiu na slavném Oxfordu, a už jenom cesta tam je pro nás dnes už těžko představitelnou výpravou. Předpokládá se, že právě on z Anglie přivezl Viklefovy reformátorské spisy, kritické ke katolické církvi. Netajil se sympatiemi k jeho názorům a propagoval je při svých cestách po univerzitách v Německu, Rakousku a Francii. Byl nepochybně bystrý a akademicky zdatný, získal na nich totiž tři tituly mistr (tedy vysokoškolský učitel, dnes by se asi řeklo docent nebo profesor). To by určitě stačilo ke spokojené a zajištěné existenci, ale jeho zjevně nepokojný duch ho vedl na další výpravy. Bylo mu něco přes dvacet, když se vydal do Svaté země, aby navštívil Jeruzalém a viděl místa spojená se životem a mučednickou smrtí Ježíše. Před třicátkou učil na teologické fakultě pražské univerzity. Dostal se do sporů s německými mistry, kteří si na jeho reformní názory stěžovali, zakázali je šířit a Viklefovo učení prohlásili za kacířské. Jeroným se tehdy spolu s Janem z Jesenice vydal za králem Václavem IV. na hrad Točnick a vyjednali vydání Kutnohorského dekretu (1409), kterým Češi získali při rozhodování na univerzitě převahu nad cizinci (poměr by stanoven 3:1). Pro školu to mělo fatální následky, odešli z ní všichni cizinci a počet vyučujících i studentů se rázem snížil snad o 80 procent. Univerzita však byla počeštěna a vlastenci to vnímali jako velké vítězství národní věci. Jeroným dál cestoval, v roce 1410 byl ve Vídni uvězněn jako kacíř, podařilo se mu však uniknout. O tři roky později se vypravil do Polska, Litvy a Ruska, aby poznal tamější pravoslavnou církev. Do Prahy přinesl informaci, že je v ní běžné přijímání pod obojí, což se pak stalo

součástí požadavků našich církevních reformátorů. Když byl v Kostnici uvězněn Jan Hus, vypravil se na koncil i Jeroným, aby se ho zastal. Nepodařilo se mu však prosadit Husovo propuštění, naopak sám byl uvězněn a jako kacíř vydán církví světské moci, která ho odsoudila k upálení. K tomu došlo 30. května 1416, ne-

celý rok po Husově popravě, hranice přitom stála na stejném místě. Zpráva o procesu z pera jeho přímého účastníka Poggia Braccioliniho z Florencie se dochovala, takže víme, že Jeroným vystupoval na veřejných slyšeních velmi přesvědčivě, z taktických důvodů se v bezvýhodné situaci po ročním vězňením zřekl reform-

ních názorů, ale nakonec tento svůj ústupek odvolal. Po odsouzení se do poslední chvíle choval statečně, a to i v posledních okamžicích svého života. Bylo mu přitom tehdy pouhých šesta- či osmatřicet let...

Nová známka vychází jako připomínka 600. výročí smrti velkého církevního reformátora. Na rozdíl od loňské Husovy není tak dramatická, nepřipomíná Jeronýmův mučednický konec, ale ukazuje ho jako učitele a vzdělance. Jejím podoba je historizující i moderní současně, ale ve mně vydání vzbuzuje rozporuplné pocity. Na jedné straně jsem rád, že je osud této velké osobnosti naší historie připomenut, i když si nemyslím, že by ji to výrazněji pomohlo vzdvíhnout z pozapomnění, do nějž v moderní době asi u většiny národa upadla. Na straně druhé si říkám, že se to stalo nepromyšleně a jaksi „do počtu“ – vždyť už jenom nominální hodnota 17 Kč (pro zásilky v tuzemsku do 100 g) známku vzdaluje běžnému poštovnímu používání. Pro takový případ měla být použita hodnota 13 korun, a pro sedmnáctikorunovku spíše květina, stavební sloh nebo něco podobného. Jako pozitivní vidím, že známka svou podobou vybočuje z určité uniformity naší známkové tvorby, což ale někdo může naopak považovat za chybu (určitá spřízněnost podoby je celkem běžná u řady zemí, a když vidíte například známku Belgie, Británie, Holandska, Finska, Švýcarska atd., poznáte ji většinou na první pohled, aniž byste museli číst název státu). O kresebné výzdobě FDC web České pošty uvádí, že „Představuje atmosféru univerzity, zobrazuje Jeronýma, jak přednáší studentům a předkládá podnětné otázky. Je osvícen světlem shůry, světlem hledání pravdy. Světlo však prochází gotic-

FDC

kou kružbou, naráží na středověká dogmata, tříští se. Podobně narazily Jeronýmovy názory na hradbu předsudků a to ho stálo život.“ Já žádné tříštění ne-

vidím, kresba i rytina mi připadají řemeslně dobře provedené, ale fádni. To neplatí o razítku, které naopak srozumitelnou zkratkou – hořícím obsahem knihy – nejlépe vystihuje téma emise.

Když se tak ohlédnu po předchozím textu – a obecně i po každoročních emisních plánech a především po stále klesajících nákladových číslech, možná by se měli odpovědní pracovníci vydavatele i České pošty zamyslet, zda vůbec jdeme správnou cestou. Mají snad známky suplovat učebnice dějepisu? Neměli bychom se víc zaměřit na současnost? Pokud chce pošta přitáhnout veřejnost i podniky k hojnějšímu využívání listovní přepravy, neměla by jim nabídnout témata, která jim budou blízká a budou se jim líbit? Nejsou i dnes, nebo v nedávné minulosti, osobnosti, které by si

zasloužily zvěčnění na poštovních známkách? A nejen ty, které nás už opustily, ale i osobnosti žijící, inspirující, které něco dokázaly. Strnulá úcta k majestátu zobrazení na známce je přeci vlastně směšná! Země, které bychom rádi napodobili v mnoha směrech, od ekonomiky přes politickou kulturu po stav soudnictví, klidně na známkách přinášejí portréty žijících osobností, úspěšných v kultuře, sportu, módě a dalších oborech, které lidi zajímají. Třeba devatenáctileté populární zpěvačky, pětadvacetiletého básníka nebo mladého fotbalového reprezentanta. Proč by to nešlo u nás? O žádném předpisu, který by to zakazoval, nevím. Stačí se jen nebát rozhodnout!

